

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 29.1.2007
COM(2007) 30 konč.

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Pregled upravljanja staležev globokomorskih rib

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Pregled upravljanja staležev globokomorskih rib

KAZALO

1.	Uvod.....	3
2.	Pregled uredb Skupnosti v zvezi z globokomorskim ribolovom.....	3
3.	Učinkovitost uredb.....	5
3.1.	Ali so sprejeti ukrepi ustrezni?.....	5
3.1.1.	Stopnje celotnega dovoljenega ulova.....	5
3.1.2.	Primernost celotnih dovoljenih ulovov za upravljanje globokomorskih staležev	6
3.1.3.	Upravljanje prizadevanj za globokomorske staleže.....	6
3.2.	Izvajanje uredb:.....	7
3.2.1.	Znanstveno vzorčenje in programi opazovanja.....	7
3.2.2.	Seznami določenih pristanišč.....	8
3.2.3.	Seznam plovil z dovoljenji za globokomorski ribolov	8
3.2.4.	Poročanje o ribolovnem naporu	8
3.2.5.	Spremljanje in nadzor	9
4.	Sklepi.....	10
	PRILOGA.....	11

1. UVOD

Področje uporabe tega pregleda je omejeno na globokomorski ribolov, ki se izvaja v vodah Skupnosti ter v območjih upravljanja Komisije za ribištvo v severovzhodnem Atlantiku (NEAFC) in Odbora za ribištvo v vzhodnocentralnem Atlantiku (CECAF). Zato ne obravnava ribolova, ki se izvaja v drugih reguliranih območjih, kot so območja Organizacije za ribištvo severozahodnega Atlantika (NAFO), Organizacije za ribištvo jugovzhodnega Atlantika (SEAFO), ali nereguliranih območjih odprtega morja.

Pregled prav tako bolj podrobno obravnava upravljanje staležev globokomorskih rib, manj pa širše vidike ekosistema, kot so varstvo ogroženih habitatov. To je pomembno zaradi večje osredotočenosti in ne pomeni, da je po mnenju Komisije vpliv globokomorskega ribolova na ekosistem manj pomemben.

Za globokomorske vrste se na splošno štejejo vrste, ki živijo v globinah, globljih od 400 metrov. V takšnih globinah je zelo malo svetlobe, tako da je prehranjevalna veriga odvisna od odpadkov, ki padajo iz zgornjih plasti vodnega stolpca, in je plodnost zato zelo majhna. Za globokomorske vrste rib je značilno, da živijo dolgo časa, rastejo počasi in pozno odrastejo. Na splošno imajo tudi majhno plodnost. Zaradi vseh teh značilnosti so posebno ranljive za prelov.

Z nekaterimi izjemami je ribolov zajel globokomorske vrste in se razširil, še preden je bilo na voljo dovolj informacij, na katerih bi morala temeljiti priporočila v zvezi z upravljanjem. To velja zlasti za zadnje desetletje, ko je izkoriščanje zajelo veliko novih vrst, ker se je ribolov razširil v globlje vode ali nova območja. Podatkov o iztovorih in ribolovnem naporu je malo, zavržki pa so večinoma neprijavljeni, čeprav so lahko zelo pomembni. Zato je Mednarodni svet za raziskovanje morja (ICES) s težavo predlagal raven izkoriščanja, ki bi lahko bila trajnostna, vendar ugotavlja, da je bila večina najbolj izkoriščenih globokomorskih vrst ulovljena zunaj varnih bioloških meja in je treba zato takoj zmanjšati ribolovni napor. Nov ribolov se sme dovoliti le, kadar se razširja zelo počasi in je podprt s programi za zbiranje podatkov, ki bi omogočili vrednotenje stanja staležev.

Pri večini globokomorskih ribolovov se lovijo mešane vrste. V ulovu plovil z vlečno mrežo, ki lovijo okroglonosega repaka, je bilo na primer ugotovljenih okoli 70 globokomorskih vrst. O vplivih globokomorskega ribolova na ekosistem je znano zelo malo, razen neposredne škode, ki jo lahko ima habitat zaradi uporabe ribolovnega orodja. ICES je pozval k dostopnosti vseh pomembnih informacij za delovno skupino in razvoju neposrednih programov za opazovanje, na primer z uporabo raziskovalnih plovil.

2. PREGLED UREDB SKUPNOSTI V ZVEZI Z GLOBOKOMORSKIM RIBOLOVOM

Celotni dovoljeni ulovi (TAC) so bili za nekatere od teh vrst najprej uvedeni leta 2002 (Uredba Sveta (ES) št. 2340/2002)¹ na podlagi predloga Komisije, ki je upošteval desetletne zapise ribolova (1990–1999). Ker je znanstveno mnenje o globokomorskih staležih na voljo vsaki dve leti, je Uredba 2340/2002 določila celotne dovoljene globokomorske ulove za leti 2003 in 2004.

¹ UL L 356, 31.12.2002, str. 1–11.

Po širitvi Skupnosti leta 2004 je bilo treba določiti kvote za nove države članice v skladu s členom 57 Akta o pristopu. Če se te ne bi določile, bi morale nove države članice ob vstopu v Skupnost prenehati z ribolovom, čeprav so pred tem imele zakonite ribolovne možnosti. Uredba Sveta (ES) št. 2269/2004² je določila kvote za države pristopnice s podobno metodo kot pri dodelitvi kvot iz Uredbe št. 2340/2002, vendar na podlagi preteklih zapisov ulovov za obdobje 1993–2002 namesto za 1990–1999. V Uredbi št. 2269/2004 so bile kvote za nove države članice prištete kvotam iz Uredbe št. 2340/2002 za obstoječe države članice, zaradi česar je bil večji celotni dovoljeni ulov Skupnosti. Končni skupni ključi za dodelitev so bili uporabljeni kot podlaga za določitev celotnih dovoljenih ulovov med vsemi državami članicami v naslednjih letih. Dodelitev celotnih dovoljenih ulovov je bilo sporno vprašanje, ker so bili za že uveljavljena ribolovna območja, takrat ko so tradicionalna ribolovna območja osredotočena na trsko postajala strogo omejena, dodeljeni večji deleži iz sredstev kot za območja, v katerih se poskušajo razviti nadomestne ribolovne možnosti, vendar s skromnimi zapisi.

Uredbo o celotnih dovoljenih ulovih in kvotah je dopolnila Uredba Sveta (ES) št. 2347/2002³ o določitvi posebnih pogojev dostopa in z njimi povezanih pravil za ribolov globokomorskih staležev. Cilj te uredbe je bil zaježiti ribolovni napor na globokomorske vrste z zahtevo, da morajo vsa plovila, ki ulovijo več kot 10 ton globokomorskih vrst na leto, imeti ribolovno dovoljenje za globokomorski ribolov, ker bi bil v nasprotnem primeru njihov ulov globokomorskih vrst omejen na 100 kg na ribolovno potovanje. Razen tega je bila skupna zmogljivost plovil, ki imajo dovoljenja za globokomorski ribolov, omejena na skupno zmogljivost plovil, ki so ulovila več kot 10 ton globokomorskih vrst v vsakem letu v obdobju 1998–2000 (2000–2003 za nove države članice). Uredba št. 2347/2002 je uvedla tudi posebne zahteve za poročanje in nadzor, vključno z dogovorjenimi shemami vzorčenja, opazovanjem in zahtevo po iztovarjanju le v določenih pristaniščih. Dodatne zahteve v zvezi z zbiranjem podatkov so opredeljene v Uredbi Komisije (ES) št. 1581/2004⁴.

Uredbi št. 2340/2002 in št. 2269/2004 je nadomestila Uredba Sveta (ES) št. 2270/2004⁵, ki je določila celotne dovoljene ulove za globokomorske staleže za leti 2005 in 2006. Ta uredba je uvedla tudi celotne dovoljene ulove za veliko staležev, za katere pred temi ulovi niso bili omejeni. Razen tega je ta uredba zaradi mnenja strokovnjakov, da je bil stalež oranžne sluzoglavke v območju VI močno razredčen, uvedla varstveno območje za to vrsto zahodno od Združenega kraljestva in Irske. Plovila, ki lovijo v varstvenem območju, ne smejo iztovoriti oranžne sluzoglavke. Plovila, ki lovijo oranžno sluzoglavko in ki prečkajo varstveno območje, morajo ohraniti hitrost nad 8 vozlov, da zagotovijo neizvajanje ribolova v tem območju.

Glavni del mnenja strokovnjakov za globokomorske staleže se objavi vsaki dve leti, vendar se včasih predloži posebno mnenje za nekatere staleže ali odločitve v zvezi z regionalnimi ribiškimi organizacijami, ki zahtevajo sprejetje posebnih ukrepov v sorazmerno kratkem roku. Primer je priporočilo, ki ga je sprejel NEAFC, da je treba ribolovni napor za globokomorske staleže v letih 2005 in 2006 zmanjšati za 30 %. Komisija je namesto spremembe Uredb št. 2347/2002 in št. 2270/2004 zahteve za zmanjšanje ribolovnega napora v kW na dan za

² UL L 396, 31.12.2004, str. 1–3.

³ UL L 351, 28.12.2002, str. 6–11.

⁴ UL L 289, 10.9.2004, str. 6–53.

⁵ UL L 396, 31.12.2004, str. 4–12.

30 % glede na stopnje iz leta 2003 vključila v predlog Uredbe Sveta (ES) št. 27/2005⁶ in predlog Uredbe Sveta (ES) št. 51/2006⁷, ki določata ribolovne možnosti za leti 2005 in 2006, da se uskladijo s priporočilom NEAFC. Vendar je Svet ministrov sprejel le dve zaporedni zmanjšanja napora za 10 % v letih 2005 in 2006.

3. UČINKOVITOST UREDB

Pri ocenjevanju učinkovitosti uredb je treba preučiti dva vidika. Prvi je, ali so sprejeti ukrepi ustrezni za zaščito globokomorskih staležev. Drugi je, ali so bili ti ukrepi pravilno izvedeni in so se zato dosegli rezultati, ki so bili predvideni.

3.1. Ali so sprejeti ukrepi ustrezni?

3.1.1. Stopnje celotnega dovoljenega ulova

Poskusi za uravnavanje globokomorskega ribolova so sorazmerno novi. Razen tega jih je spodbudila potreba po zaustavitvi ali upočasnitvi hitre širitve ribolova na vrste, o katerih je bilo znano zelo malo. Pomanjkanje osnovnega znanja o biologiji globokomorskih vrst in globokomorskega ekosistema pomeni, da so bili celotni dovoljeni ulovi in prizadevanja za omejitve, ki so bile določene, do neke mere poljubni. Popolna usklajenost s previdnostnim pristopom bi zahtevala določitev veliko manjših celotnih dovoljenih ulovov in omejitev prizadevanj ali celo konec ribolova.

Celotni dovoljeni ulovi, določeni za leti 2003 in 2004, so bili ustrezen ukrep, vendar so bili večinoma preveliki za ohranitev staležev. Razen tega so bili prijavljeni ulovi večine staležev bistveno manjši od celotnih dovoljenih ulovov, kar pomeni, da celotni dovoljeni ulovi niso omejevali ribolova. Zato je Komisija v predlogu za stopnje celotnega dovoljenega ulova globokomorskih staležev za leti 2005 in 2006 poskrbela, pri čemer je kot osnovo upoštevala dejanske stopnje ulovov in ne obstoječe celotne dovoljene ulove. Kadar je mnenje strokovnjakov opozorilo na potrebo po bistvenem zmanjšanju ribolovnega napora ali ulovov, vendar ni določilo natančnih števil, je bilo predlagano zmanjšanje možnosti ulova za 30 %. Kadar je mnenje strokovnjakov opozorilo na potrebo po zmanjšanju ribolovnega napora ali ulovov z navedbo natančne številke, je bila za izračun predlaganega celotnega dovoljenega ulova uporabljena ta številka. Vendar predlagani celotni dovoljeni ulovi niso bili nikoli manjši od 50 % ulova iz leta 2003, zato da se ublaži socialni in gospodarski vpliv.

Svet ministrov ni mogel sprejeti metodologije Komisije in zato je sprejel skromnejša zmanjšanja za največ 15 %, pri čemer je upošteval obstoječe celotne dovoljene ulove in ne prijavljene ulove. To je storil zaradi političnih težav pri predstavitvi zelo velikega zmanjšanja ribolovnih možnosti za globokomorske staleže, ko so bili ti obravnavani kot nadomestne možnosti za nazadujoč priobalni ribolov. Vseeno je Svet za staleže, za katere so bili celotni dovoljeni ulovi prvič predlagani v Uredbi št. 2270/2004, sprejel predlog Komisije za zmanjšanje med 30 % in 50 % dejanske stopnje prijavljenih ulovov.

⁶ UL L 12, 14.1.2005, str. 1–151.

⁷ UL L 16, 20.1.2006, str. 1–183.

V tabeli v Prilogi je primerjava končnih celotnih dovoljenih ulovov za leti 2005 in 2006 s prijavljenimi ulovi za leto 2005. Večinoma so bili ulovi bistveno manjši od celotnih dovoljenih ulovov, kar pomeni, da celotni dovoljeni ulovi še vedno niso omejevalni.

3.1.2. Primernost celotnih dovoljenih ulovov za upravljanje globokomorskih staležev

Pri globokomorskem ribolovu se z nekaterimi izjemami lovijo mešane vrste, čeprav se namerno lovita le ena ali dve vrsti. Nekatero globokomorsko vrsto z območjem razširjenosti, ki sega tudi na območja epikontinentalnega pasu, kot so lengi in morski meneki, se lahko ulovijo tudi kot prilov v plitvih vodah z ribolovom pridnenih vrst.

Za učinkovitost celotnih dovoljenih ulovov v mešanem ribolovu je treba za celotne dovoljene ulove za posamezne staleže, tako da bodo sorazmerni in vzajemno povezani, določiti takšne stopnje, ki čim bolj zmanjšujejo zavržke in prilov. To je zelo težko doseči tudi z mešanim ribolovom v plitvih vodah, kadar je o ulovu in stopnjah zavržkov na voljo veliko več informacij. Za globokomorske staleže so bili posamezni celotni dovoljeni ulovi določeni le na podlagi uradno prijavljenih ulovov vseh ribolovov skupaj, pri čemer je bilo na voljo zelo malo informacij o sestavi ulova za vsako vrsto ribolova ali stopnjah zavržkov. Razen tega so celotni dovoljeni ulovi določeni le za 9 od 48 vrst iz Prilog I in II k Uredbi št. 2347/2002. Večina drugih vrst se lovi preveč občasno ali v premajhnih količinah, da bi bilo mogoče določiti celotne dovoljene ulove. Na žalost je omejeno število vrst, ki jih upravljajo celotni dovoljeni ulovi, spodbudilo napačno poročanje o vrstah iz ulovov, zato se ni mogoče izogniti njihovemu prištevanju h kvotam.

Naslednja težava pri poskusu upravljanja globokomorskih staležev z uporabo celotnih dovoljenih ulovov je sorazmerno malo znanje o geografski strukturi staleža globokomorskih vrst. Celotni dovoljeni ulovi so zato pogosto določeni za velika območja gospodarjenja, delno za preprečevanje napačnega poročanja, ki se lahko pojavi, če so bila območja celotnih dovoljenih ulovov ožje določena. Nevarnost nenamerne izključitve območja iz ureditve celotnih dovoljenih ulovov je bila prikazana z razvojem ciljnega ribolova okroglonosega repaka v norveških vodah v območju III ICES. Uredba št. 2270/2004 je določila celotni dovoljeni ulov na 1 590 ton za območje ICES III, vendar je navedla, da velja to za vode Skupnosti in mednarodne vode. Celotni dovoljeni ulov zato ni zajemal norveških vod, čeprav so zapisi ulovov, na katerih so temeljili celotni dovoljeni ulovi, vključevali ulove iz norveških vod. To vrzel je izkoriščalo veliko danskih plovil, ki so zakonito lovila na podlagi zgodovinskih pravic, ki jih je priznala Norveška, kar je povečalo njihov ulov okroglonosega repaka na več kot 14 000 ton v letu 2005.

Kljub težavam in pomanjkljivostim so imeli celotni dovoljeni ulovi verjetno nekaj vpliva pri omejevanju ribolovne smrtnosti nekaterih glavnih ciljnih vrst. Vendar je jasno, da mora dolgoročno upravljanje globokomorskih staležev celotne dovoljene ulove dopolniti z drugimi ukrepi, zlasti z omejitvijo ribolovnega napora.

3.1.3. Upravljanje prizadevanj za globokomorske staleže

V skladu s členom 4 Uredbe št. 2347/2002 je zmogljivost plovil z dovoljenji za globokomorski ribolov omejena na skupno zmogljivost vseh plovil, ki so ulovila več kot 10 ton katere koli mešanih globokomorskih vrst kadar koli v letih 1998, 1999 ali

2000. Zgornja meja zmogljivosti naj bi omejila širitev globokomorskega ribolova, vendar dejansko verjetno ni imela nobenega vpliva.

Eden od razlogov je, da se nekateri globokomorski staleži ulovijo kot prilov ribolova na ciljne vrste v plitvih vodah. Primera lenga in morskega meneka sta že bila navedena. Naslednji primer je primer velikih srebrenk, ki so v Uredbi št. 2347/2002 navedene kot globokomorska vrsta, vendar se lovijo kot prilov v ribolovu na sinjega mola. To pomeni, da vključuje zgornja meja zmogljivosti plovila, ki ne lovijo globokomorskih staležev, in hkrati pomeni, da se upošteva veliko večji delež skupne zmogljivosti flote, kot bi se moral glede na sorazmerno pomembnost globokomorskega ribolova.

Druga težava je, da zahteva navedeni člen 4 vključitev kumulativne zmogljivosti vseh plovil, ki so ulovila več kot 10 ton v katerem koli letu v obdobju od 1998 do 2000, v zgornjo mejo zmogljivosti. Če je eno plovilo ulovilo 10 ton globokomorskih vrst že v enem od navedenih let in je drugo plovilo ulovilo 10 ton v drugem od navedenih let, bi se zmogljivost obeh plovil vključila v zgornjo mejo zmogljivosti. Rezultat so nerealno visoke zgornje meje, ki ne omejujejo števila plovil za ciljni ribolov globokomorskih vrst.

Zaradi pomanjkljivosti je manjša tudi učinkovitost zmanjšanja napora, ki ga uvajata Uredbi št. 27/2005 in št. 51/2006, v katerih se za plovila, ki imajo dovoljenja za globokomorski ribolov, zahteva zmanjšanje števila kW na dan za 10 % in 20 % glede na stopnje, uporabljene v letu 2003 (leto, v katerem je začela veljati Uredba št. 2347/2002, in zato prvo leto, za katerega so na voljo zanesljivi podatki o naporu). Ker veliko plovil, ki imajo dovoljenje za globokomorski ribolov, ne lovi globokomorskih staležev, zmanjšanje napora ne znižuje nujno njihove stopnje izkoriščanja in lahko celo po nepotrebnem omejuje ribolovni napor nekaterih drugih vrst ribolova. Uredba št. 51/2006 dejansko izključuje velike srebrenke s seznama globokomorskih vrst zaradi izračunov napora, da bi se izognili nadzoru nad nominalnim znižanjem napora pri globokomorskih vrstah zaradi znižanja napora ribolova na sinjega mola, ki povzroča prilov velikih srebrenk.

Pri obravnavi ustreznosti sprejetih ukrepov je treba opozoriti, da ni takoj jasno, ali sta dve zaporedni znižanja napora za 10 % v letih 2005 in 2006 glede na ravni napora v letu 2003 dovolj za usklajenost s priporočilom NEAFC, da se mora ribolovni napor za globokomorske staleže s sedanjih visokih ravni zmanjšati za 30 %. To vprašanje je dodatno obravnavano v oddelku 4.2.4 o poročanju držav članic o ravneh ribolovnega napora.

3.2. Izvajanje uredb:

3.2.1. Znanstveno vzorčenje in programi opazovanja

Člen 8 Uredbe št. 2347/2002 zahteva od držav članic, da uvedejo program opazovanja za zbiranje informacij o dejavnostih plovil z dovoljenjem za globokomorski ribolov. Te programe je morala Komisija ovrednotiti v 6 mesecih po začetku veljavnosti Uredbe.

Tega roka ni bilo mogoče izpolniti. Ko je bila sprejeta Uredba št. 2347/2002, so bile države članice z dodeljenimi sredstvi za globokomorske vire Belgija, Danska,

Francija, Nemčija, Irska, Nizozemska, Portugalska, Španija, Švedska in Združeno kraljestvo. Do konca marca 2003, tri mesece po začetku veljavnosti Uredbe št. 2347/2002, je načrt vzorčenja poslala le Nemčija. Švedska je obvestila Komisijo, da je obravnavala ulove globokomorskih vrst kot premajhne za utemeljitev načrta vzorčenja. Po pisnih opominih so načrte vzorčenja predložile Francija, Nemčija, Irska, Portugalska, Španija in Združeno kraljestvo. Belgija, Danska, Nizozemska in Švedska niso predložile načrtov vzorčenja; kljub temu je Znanstveni, tehnični in gospodarski odbor za ribištvo ugotovil, da so bile globokomorske kvote za vse te države zelo majhne. Po širitvi bi morale načrte vzorčenja predložiti tudi nove države članice, vendar jih niso.

Velika pomanjkljivost Uredbe št. 2347/2002 je, da ni jasno opredeljene strategije vzorčenja, kar pomeni, da je lahko količina pridobljenih podatkov kljub izpolnjeni zahtevi po izvajanju načrta vzorčenja majhna ali da je težko pridobiti podatke od različnih držav članic. Poročilo delovne skupine ICES za globoko morje zadeva uporabo zbranih podatkov kot sestavnega dela programov opazovanja le v primeru nekaterih staležev, na primer okroglonosega repaka iz Vb, XII, VI in VII.

3.2.2. *Seznami določenih pristanišč*

V skladu s členom 7 Uredbe št. 2347/2002 lahko iztovarjanje globokomorskih vrst, katerih skupna teža presega več kot 100 kg, poteka le v določenih pristaniščih s seznama, ki ga je bilo treba posredovati Komisiji v 60 dneh od začetka veljavnosti Uredbe. V naslednjih tridesetih dneh je bilo treba sporočiti s tem povezane inšpekcijske in nadzorne postopke za globokomorske vrste v teh pristaniščih.

Seznam določenih pristanišč so predložile vse države članice, medtem ko so s tem povezane inšpekcijske in nadzorne postopke predložile le Belgija, Danska, Francija, Nemčija, Irska, Latvija, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Španija, Švedska in Združeno kraljestvo.

Uredba št. 2347/2002 ima še eno pomanjkljivost, da za inšpekcijske in nadzorne postopke ni nobenih smernic. Razen tega se nadzorovanje iztovarjanja globokomorskih vrst običajno izvaja hkrati z nadzorovanjem veliko večjih količin iztovarjanja pridnenih vrst iz plitvejših voda ter se včasih obravnava kot manj pomembno.

3.2.3. *Seznam plovil z dovoljenji za globokomorski ribolov*

Zahtevo iz člena 7 Uredbe Sveta (ES) št. 1627/94⁸ za predložitev seznama plovil, ki so jim bila izdana dovoljenja za globokomorski ribolov, sta izpolnili le Portugalska in Španija.

3.2.4. *Poročanje o ribolovnem naporu*

Člen 9 Uredbe Sveta št. 2347/2002 navaja, da morajo države članice za vsako koledarsko polletje sporočiti podatke o ulovu globokomorskih vrst in ribolovnem naporu, izraženem v kilovat-ribolovnih dneh in razčlenjenem na četrtletja, ribolovna orodja, vrste, vključno z ulovi dodatnih vrst iz Priloge II k tej uredbi.

⁸ UL L 171, 6.7.1994, str. 7–13.

Polletna poročila so morala biti uporabljena za zagotovitev podrobnih podatkov o ravneh ribolovnega navora glede na vrsto orodja, da bi se omogočila natančnejša opredelitev globokomorskega ribolova za boljšo opredelitev cilja v zvezi z zmanjšanjem navora. Skupnost je na zaporednih letnih srečanjih NEAFC odločno zagovarjala takšen pristop. Vendar ni nobena od držav članic redno sporočala podatkov o naporu, čeprav so nekatere na zahtevo Komisije zagotovile podrobnejše podatke za večino zadnjih let.

Vseeno so nekatere države članice, vendar ne vse, predložile podatke na podlagi zahteve Komisije, da se zagotovijo skupne ravni ribolovnega navora za obdobje 1998–2004. Ta zahteva je bila postavljena, da se oceni, ali je bilo zmanjšanje ribolovnega navora za 10 % v letu 2005 glede na ravni navora v letu 2003, ki ga je zahtevala Uredba št. 27/2005, morda zadostno za usklajenost s priporočilom NEAFC za zmanjšanje ribolovnega navora za 30 % s sedanjih visokih ravni.

Zbrane podatke o naporu za obdobje 2000–2005 (ali ocene ribolovnega navora za leta pred letom 2003, ko je začela veljati Uredba št. 2347/2002) so predložile Danska, Francija, Irska, Nizozemska, Portugalska, Španija, Švedska, Nemčija in Združeno kraljestvo. Ti podatki kažejo, da je bil ribolovni napor v letu 2005 največ 65 % navora iz leta 2000, kar pomeni, da je Skupnost resnično izpolnila priporočilo NEAFC.

3.2.5. *Spremljanje in nadzor*

Člen 7 Uredbe št. 2270/2004 je uvedel varstveno območje za oranžno sluzoglavko. Plovilom z dovoljenjem za globokomorski ribolov, ki vstopajo v območje, ni dovoljeno obdržati na krovu, iztovarjati ali pretovarjati nobene količine oranžne sluzoglavke, niti je iztovarjati na koncu katerega koli ribolovnega izhoda, razen če je vse orodje, ki je na krovu, med prehodom območja zvezano in pospravljeno ter je povprečna hitrost med prevozom najmanj 8 vozlov.

Izvajanje teh ukrepov zahteva pozorno spremljanje podatkov sistema spremljanja plovil (VMS) in zlasti sprožitve opozorila, ko se hitrost katerega koli plovila spusti pod 8 vozlov. Tega najbrž ni izvajala učinkovito nobena država članica. Alarmi v centrih za spremljanje ribolova (FMC) na splošno niso nastavljeni za samodejno opozarjanje, kadar ribiško plovilo lovi ali prečka urejena območja. To pomeni, da FMC kljub tehnični zmogljivosti ne obveščajo lokalnih inšpektorjev o sumljivih dejavnostih posebnih plovil v ribolovnih območjih. Če bi se to izvajalo, bi lahko inšpektorji takšna plovila izsledili ob prihodu v pristanišče.

V oddelku 4.1.3 se ugotavlja, da je opredelitev plovil, ki potrebujejo dovoljenja za globokomorski ribolov, preobsežna in vključuje veliko plovil le z mejnimi ulovi globokomorskih staležev. Tako kot omejevanje učinkovitosti omejitev globokomorskega prizadevanja lahko tudi to povzroči težave z nadzorovanjem neglobokomorskih staležev. Razlog je, da lahko plovilo kot nosilec dovoljenja za globokomorski ribolov zakonito lovi na območjih, kjer ima država članica globokomorske kvote. Vendar to ne pomeni nujno, da lovi plovilo na teh območjih globokomorske staleže. V nekaterih primerih je dovoljenje za globokomorski ribolov upravičilo ribolovne dejavnosti v območjih, kjer plovilo nima pravice loviti ciljnih vrst.

4. SKLEPI

- Veliko globokomorskih staležev ima tako nizko rodnost, da so trajnostne ravni izkoriščanja verjetno premajhne za podporo gospodarsko uspešnemu ribištvu. Zato je treba priznati, da je treba sedanje ravni izkoriščanja teh staležev nujno zmanjšati predvsem za ohranitev staležev ali zato, ker se bodo z ribolovom staleži izčrpali. Razen tega je čas obnovitve staleža tako dolg, da je treba znižanja izkoriščanja obravnavati kot stalna in ne kot sredstvo za obnovitev staležev, ki omogoča dolgoročno višje stopnje izkoriščanja.
- V vsakem primeru so se zdaj veljavni ukrepi za zaščito globokomorskih staležev preslabo izvajali.
- Sedanji nadzor nad napori velja za vse ribolove skupaj, čeprav so nekateri verjetno bolj trajnostni od drugih. Najbolj nujno je boljše obveščanje o različnih ribolovih, ki izkoriščajo globokomorske vrste, tako da se lahko ravni ribolovnega napora prilagodijo vsakemu posebej v skladu s ciljnim vrstami in prilovom vrst. Pridobitev dovoljenj za ribolov vsake vrste mora temeljiti na ustreznih zapisih plovila.
- Sheme vzorčenja za zbiranje znanstvenih podatkov je treba določiti po posvetovanju na ravni Skupnosti in z drugimi pogodbenicami NEAFC. Ena od glavnih kritik, ki lahko zadeva sedanjo zakonodajo, poudarja, da obstaja malo smernic ali ne obstaja nobene smernice za sheme vzorčenja kljub obveznosti za zbiranje in poročanje o podatkih. Sheme vzorčenja se med državami članicami zato razlikujejo po vsebini in kakovosti. Razen tega je bilo zbrane podatke težko združiti, ker ni obstajala nobena dogovorjena oblika poročanja. Zato je treba jasno določiti oblike poročanja in znanstvenim delovnim skupinam olajšati dostop do podatkov.
- Postopki spremljanja in nadzora morajo biti strožji, vključno z jasnejšimi postopki za poročanje podatkov VMS.
- Zbiranje pomembnih podatkov za ocenitev vpliva globokomorskega ribolova na ekosistem s komercialnih ribiških plovil in iz usklajenih raziskav z raziskovalnih plovil, je treba bolj poudariti.

PRILOGA

Izkoristek kvot iz leta 2005

Vrsta:	Območje	Celotni dovoljeni ulov 2005–2006	Ulovi v letu 2005	Uporaba
Globokomorski morski psi	V, VI, VII, VIII, IX	6 763	3 294	49 %
Globokomorski morski psi	X	120	16	13 %
Globokomorski morski psi ter <i>Deania histricosa</i> in <i>Deania profundorum</i>	XII	243	148	61 %
Črni morski meč	I, II, III, IV	30	3	10 %
Črni morski meč	V, VI, VII, XII	3 042	2 977	98 %
Črni morski meč	VIII, IX, X	4 000	3 389	85 %
Črni morski meč	CECAF 34.1.2.	4 285	3 195	75 %
Sluzoglavke	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XII, XIV	328	302	92 %
Morski menek	I, II, XIV	35	5	13 %
Morski menek	III	40	7	18 %
Morski menek	IV	317	115	36 %
Morski menek	V, VI, VII	604	452	75 %
Okroglonosi repak	I, II, IV, Va	20	2	8 %
Okroglonosi repak	III	1 590	881	55 %
Okroglonosi repak	Vb, VI, VII	5 253	3 388	64 %
Okroglonosi repak	VIII, IX, X, XII, XIV	7 190	5 683	79 %
Oranžna sluzoglavka	VI	88	67	76 %
Oranžna sluzoglavka	VII	1 148	260	23 %
Oranžna sluzoglavka	I, II, III, IV, V, VIII, IX, X, XI, XII, XIV	102	60	59 %
Modri leng	II, IV, V	119	27	22 %
Modri leng	III	25	1	5 %
Modri leng	VI, VII	3 137	3 066	98 %
Okati ribon	VI, VII, VIII	298	223	75 %
Okati ribon	IX	1 080	430	40 %
Okati ribon	X	1 136	1 119	98 %
Tabinja	I, II, III, IV	36	5	14 %
Tabinja	V, VI, VII	2 028	1 545	76 %
Tabinja	VIII, IX	267	269	101 %
Tabinja	X, XII	63	36	57 %